

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 40 kr., za pol leta 1 fl. 50 kr., za četert leta 55 kr.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 40., za pol leta 2 fl. 20 kr., za četert leta 1 fl. 10 kr.

V Ljubljani v sredo 31. marca 1858.

Kteri cepiči so najbolji?

„Daj mi cepičev od te jablane ali hruške“ — reče sosed sosedu. „Rad ti jih dam, pa ne vém, kako bi ti jih odrezal, da bo prav“ — mu odgovori sosed.

Tako slišimo včasih govoriti, in res ni vse eno, kako se odrežejo cepiči.

Tako-le svetuje o tem vertnarski časnik „Frauendorfer Blätter.“

Za cepiče (Pfropfreiser) naj se jemljejo enoletne mladike, ktere imajo veliko in tesno skupaj stoječih očes; — cepiči taki morajo biti zréli (godni), to je, ne smejo biti več sèmtertjè zeleni, ampak na vseh stranéh lepo rujavi; steržen mora biti lepo bel. Sicer mora biti drevó zdravo in rodovitno (plodno), najbolji so cepiči od verha ali krone, ktera je proti poldné obrnjena,

Ko si cepiče odrezal, jih vtakni na hladnem in senčnatem kraju v perst kake 3 ali 4 perste globoko ali pa v kleti (keldru) v vlažen pesek.

Kadar jih pošlješ kam dalje, je najbolje jih zaviti v moker mah in potem v polimano platno.

Ker je lani sila suša zlo zaterla rast drevés, da so posebno mladike jablan kilave, bo letos treba, vsako mladiko, ki se za cepič odreže, dobro ogledati: ali je sočna in zdrava, — če ni, se ne bo prijela in vse delo je zastonj.

Kako s starimi sadnimi drevesi ravnati?

(Konec.)

Če kako staro drevó še dolge poletne mladike poganja, in s tem kaže, da je še pri moči, kar se dostikrat tu in tam na dobrih vertih (v zelnikih) nahaja, takrat se mora drevesu skorja na deblu in vejah razširiti, to je, prerezati (pušati) od zgorej doli; tudi se mu nektare korenine odsečejo, in okrog debela se več perstí nasuje. Po takem ravnanji bo jelo drevó gotovo roditi. Nekteri sadjorejci take drevesa tudi precepljujejo, in pravijo, da so ž njimi prav zadovoljni.

Pri starem drevju se pa največkrat to vidi, da drevó posamne čverste mladike požene, gornji del njegovega verha ali krone je pa bolan. Bolezen to pa le malokdo spozná. Natura sama tukaj kaže, kako se dá pomagati. Tako drevó se bo gotovo jako pomladilo, če se mu močne veje porežejo do tistega mesta, kjer začenja čverste mladike poganjati. To pomaga takemu staremu drevju tako, da vsako, naj je še tako staro, se močno pomladi. Ravno tam, kjer so se drevesu veje požagale, požene obilo zdravih mladik, iz katerih se v malo letih drevó prav berhko obraste, posebno če se tako obreže in na kratko požaga, da prihodnič lepo podobo dobí.

Kar se sploh obdelovanja starih sadnih vertov tiče, se mora pred vsem drugim na to paziti, za čmu, zraven drevja ima gospodar še vert.

Če ima vert le za to, da kosí travo, je starim drevesom težko pomagati, in nobene druge pomoči ni, kakor ravnati tako, kakor smo v tem poduku povedali.

Ondi, kjer se ravno ta svet, na katerem sadno drevje raste, za polje rabi in s plugom orje, je plug sadnemu drevju sila nevaren; zakaj čeravno drevesa večidel v verstí stojé, vendar le plug dostikrat preblizo do njih sega in jim več ali manj korenin podreže in poterga.

Če se pa vert obdeluje v grédah, kjer drevesa v sredi stojé, in kjer je naj manj po 6 čevljev širjave zemlje za poljsko obdelovanje med njimi, in se zemlja po navadi z lopato prekopuje, tam se omenjenega poškodovanja ni bati.

Najboljše je za sadne drevesa, če se med njimi mnogoverstna zelenjad prideluje, zato ker se zemlja na takih prostorih večkrat prekoplje in prerahlja, pa tudi škodljivi merčes pokončá. Da se, kakor nekteri gospodarji mislijo, škodljive gosence v taki zemlji, ki se večkrat prekopuje, močno zaredé, se dá le od taci krajev misliti, na katerih vseskozi taka zelenjava raste, na katero radi metulji ferfrazo in mnogo gosenc zaležejo; zavoljo tega se nikoli ne smejo med sadne drevesa take zeliša saditi, na ktere gosence rade gredó. Ker imamo pa za naše verte zelenjadi na izbero, bo umen sadjorejec na svoj vert lahko take zeliša sadil, od katerih vé, da se jih gosence ne lotijo. H takim štejem: peso, kumare, fežol vsakega plemena, turšico, krompir, vsako salato, luk, zeleno, grah i. t. d.

Če pa je postarano sadno drevje kakorkoli poškodovano bilo, se morajo rane, da ne sežeje naprej v drevó, zamazati z drevnim mazilom, ki se iz ilovice, kravjeka in ječmenovih plev naredí; za večje rane se pa mazilo napravi iz drevnega kita, apna, ilovice in osoljene vode.

Sadjorejci se tudi pogostoma pritožujejo, da jim, posebno stare drevesa, v eno mer mah in lešaji napadajo, če jih še tako skerbno trebijo. Ta nadloga se naj večkrat tam nahaja, kjer so verti bolj med poslopji, blizo gojzdov, ali da pregosto stojé ali pa v vlažnem kraju. Najboljša in gotova pomoč je, takim drevesom mah in lešaje odpraviti, če se debela in debeleje veje z apnéno vodó konec jeseni pobelijo.

Tudi sadno pleme (sorta) utegne krivo biti, da drevó ne rodi kakor bi imelo. Naše stare drevesa so večidel sajene bile h koncu pretečenega in v začetku tekočega stoletja; takrat se je žlahno sadno drevje iz Francozkega po nemških in drugih deželah zaplodilo, ktero se pa v naših krajih tako ne ponáša kakor stare drevesa domačega plemena. Za domače se ni maralo, le po ptujem se je segalo. To je pa velika napaka. Ni vsako drevó za vsak kraj in za vsako zemljo. Kdor v svojem starem vertu tako sadje imeti hoče, da mu bo leto za letom rodilo, ta naj se najpoprej po domačii ozre, in če tukaj ne najde, česar išče, potem še le naj seže po tistih sadnih plemenih, ktere novi sadjorejci priporočujejo, ako se kaže, da bi utegnile biti za naše kraje in da rade rodé. Po precepljenji si skušeni sadjorejci v svojih vertih najrodovitniše drevesa zaplodijo, ktere jim vsako leto obilo sadja donašajo. Malo, pa za našo zemljo pripravnih dobrih dreves, je prva reč. Mlade drevesa saditi, je lažje kakor